

Din roll i språk- utvecklingen

I de flesta sammanhang är det smartare att tänka långsiktigt, men lättare att tänka kortsiktigt. Detta gäller även när man lär sig språk. Det tar lång tid att lära sig ett nytt språk.

En vuxen som är ny i Sverige och lär sig svenska kan behöva mer än ett år för att nå en nivå som räcker för att kunna använda svenskan i arbetet. Det finns inga snabba lösningar.

Samtidigt kommer många ut på praktik och arbete innan de har de språkkunskaper som krävs för tjänsten eller praktiken. Ofta är det en viss situation som individen inte behärskar på grund av språket. Som arbetsgivare eller handledare kanske man då tänker att problemen kommer att lösas om man ger det lite tid.

Man bestämmer sig för att vänta några månader och sedan göra samma sak igen, och man förutsätter att språket automatiskt kommer att bli bättre med tiden.

Tyvärr är det inte så enkelt. Att det tar tid att lära sig språk betyder inte att det enda som behövs för att lära sig ett språk är tid. Det räcker inte med tid.

För att bli bättre på ett visst språkmoment, till exempel att tala med kunder, behöver man få många chanser att öva på just det. Man behöver också få vägledning och feedback så man lär sig vad som är rätt.

Sådan vägledning kan komma från kollegor, lärare eller läromedel. Man kan inte förvänta sig att den som lär sig svenska helt på egen hand kan lista ut hur språket fungerar.

Ibland får vi som språklärare höra att någon svensk har rekommenderat att någon av våra vuxna kursdeltagare ska förbättra sin svenska genom att läsa barnböcker. Det är ett dåligt tips.

Om man läser barnböcker blir man bättre på att läsa barnböcker. Om man lyssnar på radio blir man bättre på att lyssna på radio. Om man ska bli bättre på att prata i telefon på jobbet däremot, då måste man öva på att prata i telefon.

Du behöver fundera över vilken språksituation som är svår för just din validand. Sedan kan du ge hen möjligheter att öva på just den situationen.

Du kan underlätta detta genom att ge tips på ord och fraser som är vanliga och du kan visa på vilka situationer som är vanliga och vilket språk man använder i dem.

Du kan erbjuda mallar för skriftliga moment, som till exempel att skriva mejl. Om det är telefonsamtal som validanden ska bli bättre på kan du skriva ner några vanliga ord och fraser som du vill att hen ska använda, och sen kan ni öva på att ringa till varandra. Då finns det goda chanser till förbättring.

Om ni är ovana vid detta på arbetsplatsen kan det vara en god idé att anlita en lärare. En bra lärare i yrkessvenska kommer att utgå från de språksituationer som är relevanta för just din validand, och utforma övningar efter det.

Det finns ytterligare en viktig sak som ni på arbetsplatsen direkt kan bidra med: Det sociala språket. Många som lär

sig svenska har svårt att uttrycka sig smidigt när de pratar, just för att det finns så få tillfällen där man får en chans att höra på hur det sociala språket faktiskt låter, och öva på det i ett avslappnat sammanhang.

Där kanske arbetsplatsen kan hjälpa till genom att bidra med ett socialt sammanhang? Det handlar om att skapa situationer där det uppstår naturliga tillfällen att kommunicera. Utgå från de intressen och möjligheter som finns på er arbetsplats.

Ni kan exempelvis spela innebandy en gång i veckan, anordna månatliga matlagningsträffar eller lära er mer om odling tillsammans. Ordna något där det inte är fokus på språket utan på det sociala. På så vis kan ni skapa möjligheter till att lära känna varandra och använda språket i situationer där det blir både avslappnat och meningsfullt.

Att språket utvecklas bygger på att alla bidrar, inte bara den som ska bli bättre.

Sammanfattning

- Man behöver tid för att lära sig språk, men tid är inte allt som krävs. För att bli bättre på svenska måste man få lära sig hur språket ska vara, och få tillfälle att öva.
- Kartlägg de språksituationer där språket behöver förbättras, och skapa fraslistor eller mallar att använda. Anlita gärna en lärare.

- Se till att den som lär sig svenska får chansen att utveckla det sociala språket genom att anordna sociala sammanhang där alla använder språket på ett avslappnat sätt.